

Vormingsaanbod 2010

voor beheerders van erfgoedcollecties

Vormingsaanbod van de consulenten van de provincies, de Vlaamse Gemeenschapscommissie en FARO, Vlaams steunpunt voor cultureel erfgoed

Vormingsaanbod 2010

voor beheerders van erfgoedcollecties

Voorwoord

Het Vlaamse erfgoedveld is voortdurend in beweging. Dergelijke dynamiek is een goede zaak, maar creëert tegelijk een behoefte aan zekerheden en ondersteuning. Het vormingsaanbod van uw Vlaamse en provinciale consultants tracht in enigermate houvast te bieden door een gevarieerd aanbod van cursussen, studiedagen, workshops en werkbezoeken, in de overtuiging hiermee een bijdrage te leveren tot de verdere professionalisering van de erfgoedsector en de deskundigheidsbevordering van de medewerkers. Hierbij stellen we u ons vormingsaanbod voor 2010 voor, in de vorm van een overzichtelijke brochure in pdf.

Het aanbod is opnieuw een mix van basiscursussen en thematisch meer uitgediepte workshops, zoveel mogelijk afgestemd op de behoeften die we vanuit de archiefinstellingen, bewaarbibliotheken, documentatiecentra, erfgoedcellen en musea opvingen. Naast de immer nuttige 'klassiekers' zoals de toepassing en het gebruik van het registratieprogramma ADLIB, en de meerdaagse basispakketten over behoud en beheer, of registratie en documentatie, vindt u als recent aanbod: strategisch beleid, starten met SPECTRUM en taal- en conversatiecursussen voor onthaalmedewerkers. De formules van cursussen en workshops op aanvraag - dit jaar een aanbod van vijf thema's - biedt u opnieuw de kans om een of meer vormingsactiviteiten op maat van uw instelling te organiseren op het moment dat het u het beste past.

Is er een activiteit in 2010 die u zeker niet wilt missen, dan kunt u zich hiervoor nu al aanmelden aan de hand van het ingesloten formulier, via het web of via e-mail. De concrete gegevens staan bij iedere activiteit vermeld. Elke deelnemer ontvangt telkens een deelnameattest.

Voor het meest actuele overzicht van het vormingsaanbod raadpleegt u het best de website van uw FARO. We willen u bovendien wijzen op het vormingsaanbod van onze collega's in het ruimere erfgoedveld, van steunpunten en andere organisaties. Hierover vindt u achteraan in deze brochure meer informatie.

Het blijft voor ons van groot belang te weten waar uw noden op het vlak van vorming liggen. Aarzel dus niet om ons hierover te informeren. Achteraan vindt u al onze contactgegevens.

Samen met u kijken we uit naar interessante leerervaringen in 2010!

Uw consultants.

Inhoud

Management en visie

1. Strategisch beleid en erfgoedbeheer p. 6
2. Starten met SPECTRUM p. 7

Behoud en beheer

3. Behoud en beheer voor musea p. 9
4. Ons geheugen overspoeld! Wat te doen bij waterschade in archieven? p. 10
5. Basisvorming archiefbeheer p. 11
6. Beheer van funerair erfgoed p. 12
7. Behoud en beheerte van theaterpoppen p. 13
8. Conserveren van historische glasnegatieven p. 14

Objectregistratie

9. Toepassen en gebruik van registratieprogramma ADLiB - beginners p. 15
10. Toepassen en gebruik van registratieprogramma ADLiB - gevorderden p. 16
11. Registratie en documentatie p. 17
12. Digitaliseren en digitaal archiveren p. 19

Publiek en presentatie

13. Museum en publiek p. 20
14. Omgaan met personen met een auditieve handicap p. 22
15. Nederlandstalig onthaal in de Brusselse musea - basisniveau p. 23
16. Conversatietafels Nederlands p. 24
17. Opleiding tot museumgids p. 25
18. Omgaan met de pers p. 27
19. Erfgoededucatie p. 30

Onderzoek

20.	Onderzoek naar collecties	p. 31
21.	Streektafen en dialecten	p. 33
22.	Paleografie	p. 35
23.	Hoe schrijf ik een historische tekst?	p. 36
24.	Deskundigheidsbevordering in het determineren van historische fotografische procédés	p. 37

Vorming op aanvraag

25.	Insecten en insectenbestrijding in museumcollecties	p. 38
26.	Schimmels en insecten in papieren erfgoedcollecties	p. 39
27.	Trainingssessies op maat voor musea in Oost-Vlaanderen	p. 40
28.	Nederlandstalig onthaal in de Brusselse musea - basisniveau	p. 41
29.	Omgaan met personen met een visuele handicap	p. 42

Infodagen

Provinciale themadagen Open Monumentendag	p. 43
---	-------

Meer vormingsinitiatieven	p. 44
---------------------------	-------

Contactgegevens

p. 48

Terminologie

p. 50

Aanmeldingsformulier

p. 51

Kalender 2010

p. 53

Colofon

p. 56

I Strategisch beleid en erfgoedbeheer

tweedaagse cursus

doelgroep Stafmedewerkers, middenkader, museum- en erfgoedmedewerkers die verantwoordelijk zijn voor het museumbeleid en erfgoedbeheer.

doel Kennismaken met basisprincipes van management en beheer, een overzicht verkrijgen in diverse beleidsdomeinen en het toepassen van een aantal methodieken.

opzet In eerste instantie is het de bedoeling om een totaalbeeld te schetsen van wat erfgoedbeheer allemaal kan inhouden en dit vanuit het brede kader van kwaliteitszorg. Daarna focust deze basiscursus op beleidsplanning vanuit een strategische beleidsvoering, met een aftoetsing aan het Cultureel-erfgoeddecreet. Tegelijk worden een aantal basisbegrippen uit het management op een laagdrempelige manier aangesneden. Tijdens de tweede cursusdag overlopen we een reeks managementthema's als topics van een beleidsplan zoals personeels- en vrijwilligersbeleid, financieel beheer en fondsenwerving, veiligheidszorg, projectmatig werken, marketing en communicatie. Daarin wordt SPECTRUM als een belangrijk instrument voor collectiebeheer ook even aangehaald.

praktische informatie

organisatie	Provincie West-Vlaanderen
docent	Carmen Henckens (museumconsulent, Provincie West-Vlaanderen)
data	23 en 30 september 2010
tijd	9.30 – 16.30 uur
locatie	Provinciehuis Boeverbos, Koning Leopold III-laan 41, 8200 Sint-Andries
prijs	45 euro (inclusief syllabus en broodjeslunch)
aanmelding	carmen.henckens@west-vlaanderen.be
uiterste inschrijfdatum	9 september 2010
maximum aantal deelnemers	15

2 Starten met SPECTRUM

workshop

doelgroep Stafmedewerkers, middenkader, museum- en erfgoedmedewerkers die verantwoordelijk zijn voor het collectiemanagement en informatiebeheer. De deelnemers zijn overtuigd van het nut van SPECTRUM en willen graag de interne gang van objecten, bruiklenen en andere procedures i.v.m. collectiebeheer, collectiezaken stroomlijnen en vergemakkelijken met SPECTRUM als leidraad.

doel U leert hoe u praktisch aan de slag kunt gaan met SPECTRUM ten behoeve van uw eigen organisatie. U leert wat het belang is van het gebruik van interne richtlijnen voor alle handelingen rond de collectie. We bespreken de voordelen van interne richtlijnen aan de hand van SPECTRUM, maar ook de valkuilen: van onnodige procedures naar doeltreffend beleid t.a.v. de collectie.

opzet De workshop wil aan de hand van de procedure “inkomend object” tonen hoe u SPECTRUM kan toepassen in uw museum en op die manier de professionalisering van uw museumwerking vergroten. De deelnemers brengen de bestaande documenten, procedures en formulieren in verband met “inkomend object” mee naar de cursus.

praktische informatie

organisatie	Provincie Oost-Vlaanderen
docent	Mieke Van Doorselaer (museumconsulent, Provincie Oost-Vlaanderen)
data	2 februari 2010
tijd	10.00 – 16.00 uur
locatie	Provinciehuis, Gouvernmentstraat 1, Gent
prijs	25 euro (inclusief documentatie en broodjeslunch)
aanmelding	mieke.van.doorselaer@oost-vlaanderen.be
uiterste inschrijfdatum	18 januari 2010
maximum aantal deelnemers	15

organisatie Provincie West-Vlaanderen
docent Carmen Henckens (museumconsulent, Provincie West-Vlaanderen)
data 25 maart 2010
tijd 10.00 – 16.00 uur
locatie Provinciehuis Boeverbos, Koning Leopold III-laan 41, 8200 Sint-Andries
prijs 45 euro (inclusief syllabus en broodjeslunch)
aanmelding carmen.henckens@west-vlaanderen.be
uiterste inschrijfdatum 10 maart 2010
maximum aantal deelnemers 15

organisatie Provincie Limburg
docent Anne Milkers (museumconsulent, Provincie Limburg)
data 30 maart 2010
tijd 10.00 – 16.00 uur
locatie n.t.b.
prijs 25 euro (inclusief documentatie en broodjeslunch)
aanmelding amilkers@limburg.be
uiterste inschrijfdatum 17 maart 2010
maximum aantal deelnemers 15

organisatie Erfgoedcel van de Vlaamse Gemeenschapscommissie
docent Peggy Voesterzoons (coördinator musea Brussel)
data dinsdag 9 maart 2010
tijd 10.00 – 16.00 uur
locatie De Markten, Oude Graanmarkt 5, 1000 Brussel
prijs 25 euro (inclusief documentatie en broodjeslunch)
aanmelding peggy.voesterzoons@vgc.be
uiterste inschrijfdatum 22 februari 2010
maximum aantal deelnemers 15

3 Behoud en beheer voor musea

driedaagse cursus

doelgroep Museummedewerkers die betrokken zijn bij de zorg voor de collectie.

doel De deelnemers leren welke omgevingsfactoren van belang zijn voor het behoud van de collectie en hoe die kunnen worden beïnvloed en geoptimaliseerd, zowel in de museumzalen als in het depot. De cursus gaat na hoe men het beste kan omgaan met verschillende soorten objecten, afhankelijk van het materiaal waaruit ze zijn samengesteld en hoe men preventieve maatregelen kan nemen om schimmels en ongedierte te voorkomen.

opzet De invloed van licht, temperatuur, luchtvochtigheid en bewaarmaterialen op de collectie wordt uitgebreid behandeld. De inrichting van het depot en de wijze van opslag komen eveneens aan de orde. Daarnaast worden thema's behandeld zoals hanteren en transport, schoonmaken en hygiëne, behoud en publiek, de mogelijkheden van SPECTRUM. Aan de hand van vragen uit de praktijk worden problemen en oplossingen besproken. De cursisten bezoeken vervolgens een museumdepot en krijgen de gelegenheid de opgedane kennis in de praktijk te toetsen. Bij de cursus hoort de syllabus 'reventieve Conservering', uitgegeven door het LCM (Landelijk Contact Museumconsulenten, Nederland).

praktische informatie

organisatie	Provincie Oost-Vlaanderen
docent	Anneke Lippens (museumconsulent, Provincie Oost-Vlaanderen)
data	29 november, 6 en 13 december 2010
tijd	9.30 – 16.30 uur
locatie	museumlocaties in Oost-Vlaanderen
prijs	65 euro (inclusief syllabus en broodjeslunch)
aanmelding	anneke.lippens@oost-vlaanderen.be
uiterste inschrijfdatum	9 november 2010
maximum aantal deelnemers	15

4 Ons geheugen overspoeld! wat te doen bij waterschade in archieven?

workshop

doelgroep Verantwoordelijken van archiefinstellingen, bewaarbibliotheken en documentatiecentra en medewerkers die betrokken zijn bij de zorg voor het documentair erfgoed.

doel De meest voorkomende ramp die een archiefinstelling, bewaarbibliotheek of documentatiecentrum in Vlaanderen kan overkomen, is overstroming. En bij brand brengt het bluswater vaak ernstiger schade toe dan de brand zelf. Deze workshop wil de deelnemers een aantal essentiële vaardigheden bijbrengen om in dergelijke situaties zo snel mogelijk gerichte acties te ondernemen.

opzet In de voormiddag wordt kort de hele problematiek rond waterschade geschetst. De deelnemers leren hoe waterschade kan worden voorkomen en wat men moet doen als de situatie zich toch voordoet. De namiddag wordt praktijkgericht ingericht. Aan de hand van een aantal concrete situaties passen de deelnemers de theoretische kennis uit de voormiddagssessies toe.

praktische informatie

organisatie FARO. Vlaams steunpunt voor cultureel erfgoed

docent Leon Smets (consulent behoud en beheer, FARO. Vlaams steunpunt voor cultureel erfgoed) i.s.m. de provinciale museumconsulent

data 22 maart 2010

locatie FARO, Priemstraat 51, 1000 Brussel

prijs 70 euro (inclusief syllabus)

maximum aantal deelnemers 15

meer informatie Leon Smets (consulent behoud en beheer, FARO. Vlaams steunpunt voor cultureel erfgoed), leon.smets@faronet.be, tel. 02 213 10 70
Griet Kockelkoren (consulent behoud en beheer, FARO. Vlaams steunpunt voor cultureel erfgoed), griet.kockelkoren@faronet.be, tel. 02 213 10 86

5 Basisvorming archiefbeheer

driedaagse cursus + terugkomdag (halve dag)

doelgroep Medewerkers die betrokken zijn bij de zorg voor het archiefbeheer in Brusselse culturele instellingen.

doel De deelnemers leren welke basispraktijken noodzakelijk zijn om het eigen archief goed te beheren. Basisbeginselen voor een goed archiefbeheer inzake registratie evenals behoud en beheer komen aan bod. Op het einde van de cursus kunnen de deelnemers zelf aan de slag om de aangereikte methodologie in het eigen archief toe te passen. Een terugkomdag (halve dag) sluit de cursus af.

opzet De cursus wordt opgevat als een traject van workshops waarbij de deelnemers na elke dag met huiswerk terug naar de instelling keren. De workshops leren de deelnemers stap voor stap te starten met het archiefbeheer.

praktische informatie

organisatie	Erfgoedcel Brussel van de Vlaamse Gemeenschapscommissie i.s.m. het Archief en Museum voor het Vlaams Leven te Brussel
data	najaar 2010
locatie	nader te bepalen
prijs	65 euro (inclusief broodjeslunch en lesmateriaal)
aanmelding	peggy.voesterzoons@vgc.be
uiterste inschrijvingdatum	15 september 2010
maximum aantal deelnemers	maximum aantal deelnemers: 15

6 Beheer van funerair erfgoed

seminarie

doelgroep Erfgoedbeheerders, geschied- en heemkundigen, gemeentelijke verantwoordelijken betrokken bij het beheer van funerair erfgoed en geïnteresseerden in funerair erfgoed.

doel Het beheer van funerair erfgoed is gebonden aan wettelijke voorschriften en wordt doorgaans opgenomen door lokale overheden. Zij laten zich op hun beurt vaak informeren of adviseren door lokale erfgoeddeskundigen, verenigingen of geschied- en heemkundigen. Hoe zijn de wettelijke voorschriften omtrent het beheer van het funerair erfgoed? Hoe beschrijft de wetgeving de waarde van dit erfgoed? Wat zijn de stappen te nemen bij een degelijk beheer van funerair erfgoed. Wie zijn de partners die instaan voor het beheer van dit erfgoed? Welke (financiële) steun is er te verwachten? Wat zijn de praktische hulpmiddelen die ter beschikking staan? Wat moet worden bewaard? Hoe moet er geïnterviewd worden? Wat met begraafplaatsen die niet meer in gebruik zijn?

opzet Het seminarie wil een beter inzicht bieden in de wettelijke voorschriften, de waarde van het funerair erfgoed, het beheer ervan en de omgang ermee. Wat moet worden bewaard, hoe moet er geïnterviewd worden, wat met kerkhoven die niet meer in gebruik zijn, wat zijn mogelijkheden voor ontsluiting ...? Na de introductie is er ruim tijd voor vragen en interactie. Ook wordt aandacht gegeven aan actuele praktijkvoorbeelden van beheer, inventarisatie en ontsluiting.

praktische informatie

organisatie	Provinciaal Centrum Cultureel Erfgoed, Hasselt
docent	Anne-Mie Havermans, Epitaaf vzw
data	11 februari 2010
tijd	19.30 – 22.00 uur
locatie	Cultureel Centrum, Dieplaan 2, Genk
prijs	gratis
aanmelding	amilkers@limburg.be
uiterste inschrijvingdatum	2 februari 2009
maximum aantal deelnemers	35

7 Behoud en beheerte van theaterpoppen

workshop

doelgroep Beheerders van collecties theaterpoppen en geïnteresseerden.

doel Praktische tips aanreiken rond het behoud en beheer van theaterpoppen: hoe bewaar je je waardevolle theaterpoppen het best?

opzet Deze workshop is een onmisbaar infomoment voor iedereen die zelf theaterpoppen bezit. Maar ook geïnteresseerden zonder een eigen collectie kunnen hier heel wat opsteken. Want het wordt geen namiddag van theoretische hocus pocus. De docent gaat aan de slag met een bestaande collectie en geeft ter plaatse het goede voorbeeld. Met praktische tips en concrete richtlijnen vertelt hij hoe je theaterpoppen een lang leven gunt.

contactgegevens Het Firmament. (t)Huis voor figurentheater
Frederik De Merodestraat 65, 2800 Mechelen,
tel. 015 34 94 36, contact@hetfirmament.be, www.hetfirmament.be

praktische informatie

organisatie Het Firmament
docent Leon Smets (consulent behoud en beheer, FARO. Vlaams steunpunt voor cultureel erfgoed)
data 28 mei 2010
tijd 14.00 – 18.00 uur
locatie Het Huis van Alijn, Kraanlei 65, 9000 Gent
prijs gratis
aanmelding www.hetfirmament.be
uiterste inschrijvingdatum 20 mei 2010
maximum aantal deelnemers 30

8 Conserveren van historische glasnegatieven

workshop

doelgroep Museummedewerkers, archivariissen, conservatoren, studenten, private verzamelaars die in aanraking komen met fotoverzamelingen.

doel Tijdens deze workshop maken de deelnemers kennis met de verschillende soorten historische negatieven en hun identificatie- en degeneratiekenmerken.

opzet De workshop omvat een theoretisch luik dat wordt aangevuld met praktische richtlijnen en tips. Tijdens de eerste dag gaat de docent in op de verschillende soorten negatieven die er bestaan, hun historiek, samenstelling, conservering en mogelijkheden inzake restauratie. Op de tweede dag kunnen de deelnemers voorbeelden uit hun collectie meebrengen. Deze worden in groep en individueel besproken, waarbij men de mogelijkheden inzake conservering en ontsluiting bekijkt.

contactgegevens FotoMuseum Provincie Antwerpen, Waalse Kaai 47, 2000 Antwerpen
tel. 03 242 93 20, rebekka.wauters@fotografie.provant.be, www.fotomuseum.be

praktische informatie

organisatie FotoMuseum Provincie Antwerpen
docent Ann Deckers (Conservatie en restauratie FotoMuseum Provincie Antwerpen)
data 13 en 20 februari 2010
tijd 10.15 – 13.15 uur
locatie FotoMuseum Provincie Antwerpen, Waalse Kaai 47, 2000 Antwerpen
prijs 50 euro
aanmelding rebekka.wauters@fotografie.provant.be
uiterste inschrijvingsdatum 22 januari 2010
maximum aantal deelnemers 12

9 Toepassen en gebruik van registratieprogramma ADLiB - beginners

eendaagse cursus

doelgroep Museummedewerkers die de registratie van de collectie zullen verzorgen in ADLiB Museum Plus of een ander ADLiB-programma en nog geen of weinig ervaring hebben met het programma.

doel De deelnemers leren hoe de collectie van het museum op een doelmatige en verantwoorde wijze kan worden geregistreerd in het ADLiB Museum Plus-programma.

opzet Deze cursus behandelt het gebruik van het registratieprogramma ADLiB Museum Plus. Het programma is gebaseerd op SPECTRUM, de basisregistratie en ICOM. Je wordt stap voor stap vertrouwd gemaakt met het programma. De nadruk ligt op de basishandelingen voor het invoeren en wijzigen van objectgegevens. Verder wordt ingegaan op de validatiebestanden (thesaurus en personen&instellingen), eenvoudig zoeken, koppelen van afbeeldingen aan een objectfiche en afdrucken van objectfiches. Er wordt veel tijd besteed aan praktische oefeningen (1 pc per 2 cursisten). Er wordt ook aandacht besteed aan het MovE-invalboek als hulp bij registratie. Voorkennis Windows is vereist en de deelnemers dienen te beschikken over ADLiB (reeds werken met ADLiB is een pluspunt).

praktische informatie

organisatie	Provincie Oost-Vlaanderen
docent	Marc Cornelis (MovE, Provincie Oost-Vlaanderen)
data	25 februari 2010 / 16 september 2010 / 25 november 2010
tijd	9.30 – 16.30 uur
locatie	Provinciehuis (informaticalokaal), Gouvernmentstraat 1, Gent
prijs	30 euro (inclusief syllabus en broodjeslunch), gratis voor leden van MovE
aanmelding	mieke.van.doorselaer@oost-vlaanderen.be
uiterste inschrijvingdatum	10 februari, 1 september, 10 november 2010
maximum aantal deelnemers	16

10 Toepassen en gebruik van registratieprogramma ADLiB - gevorderden

eendaagse cursus

- doelgroep** Museummedewerkers die de registratie van de collectie verzorgen in ADLiB Museum Plus of een ander ADLiB-programma. Zij hebben reeds ervaring met het registreren in ADLiB en willen hun kennis van het programma opfrissen en verdiepen. De deelnemers hebben een getuigschrift van de ADLiB-cursus voor beginners.
- doel** De deelnemers leren het ADLiB Museum Plus-programma grondiger kennen met het oog op een beter begrip en gebruik ervan.
- opzet** Alle basishandelingen (invoeren en wijzigen) worden herhaald met de nadruk op aanvullende informatie en tips. Er wordt uitvoerig ingegaan op het koppelen van afbeeldingen en objectfiches uit verschillende bestanden (inclusief het bibliotheekbestand). Het gebruik van een thesaurus wordt nader toegelicht, in het bijzonder ook het gebruik van een externe thesaurus. Verder worden de zoekmogelijkheden en in het bijzonder het gebruik van de selectietaal behandeld, evenals het wijzigen van groepen records met zoek en vervang. Tenslotte wordt bekeken hoe Word-sjablonen te gebruiken om betere rapporten te maken. Praktische oefeningen vormen een belangrijk deel van de cursus (1 pc per 2 cursisten). In de cursus wordt tevens ingegaan op praktische problemen waarmee de deelnemers in de praktijk geconfronteerd werden.

praktische informatie

organisatie	Provincie Oost-Vlaanderen
docent	Marc Cornelis (MovE, Provincie Oost-Vlaanderen)
data	2 maart 2010 / 21 september 2010
tijd	9.30 – 16.30 uur
locatie	Provinciehuis (informaticalokaal), Gouvernmentstraat 1, Gent
prijs	30 euro (inclusief syllabus en broodjeslunch), gratis voor leden van MovE
aanmelding	mieke.van.doorselaer@oost-vlaanderen.be
uiterste inschrijvingsdatum	15 februari, 6 september 2010
maximum aantal deelnemers	16

II Registratie en documentatie

tweedaagse cursus

doelgroep (Museum)medewerkers die betrokken zijn bij collectieregistratie.

doel De deelnemers leren hoe de collectie van het museum op een doelmatige en verantwoorde wijze kan worden ontsloten, met of zonder hulp van de computer. Opgelet: tijdens deze cursus leert u niet met een specifiek softwareprogramma werken. De informatie is wel bruikbaar voor alle beschikbare softwareprogramma's.

opzet Deze cursus is een elementaire cursus voor alles wat met registratie van museumobjecten te maken heeft. Er wordt aandacht besteed aan:

- collectiebeheer in het algemeen
- de mogelijkheden van SPECTRUM
- het belang van registratie voor de museumwerking
- het verwerken van bruiklenen en aanwinsten
- het nummeren van voorwerpen
- het beschrijven van voorwerpen aan de hand van gestructureerde beschrijvingskaarten
- het beschrijven van documentaire collecties
- de opbouw en het gebruik van trefwoordenlijsten (o.a. AAT)
- de mogelijkheden van automatisering.

Aan de hand van vragen uit de praktijk worden problemen en oplossingen besproken. Bij de cursus hoort de syllabus 'Registratie en documentatie', uitgegeven door het LCM (Landelijk Contact Museumconsulenten, Nederland).

praktische informatie

organisatie Provincie Antwerpen
docent Mieke Van Doorselaer (museumconsulent, Provincie Oost-Vlaanderen)
data 23 februari en 2 maart 2010
tijd 10.00 – 16.00 uur
locatie Rockoxhuis, Keizerstraat 12, Antwerpen
prijs 45 euro (inclusief syllabus en broodjeslunch)
aanmelding erfgoed@admin.provant.be
uiterste inschrijvingsdatum 8 februari 2010
maximum aantal deelnemers 15

organisatie Provincie Oost-Vlaanderen
docent Mieke Van Doorselaer (museumconsulent, Provincie Oost-Vlaanderen)
data 14 en 21 juni 2010
tijd 10.00 – 16.00 uur
locatie Provinciehuis, Gouvernementstraat 1, Gent
prijs 45 euro (inclusief syllabus en broodjeslunch)
aanmelding mieke.van.doorselaer@oost-vlaanderen.be
uiterste inschrijvingsdatum 24 mei 2010
maximum aantal deelnemers 15

12 Digitaliseren en digitaal archiveren

CURSUS

doelgroep Lokale musea, lokale archief- en documentatiecentra, heemkundige kringen en individueel geïnteresseerden

doel Deelnemers weten leren hoe ze hun digitale en gedigitaliseerde documenten op een duurzame en bruikbare wijze moeten beheren.

opzet De aandachtspunten bij het archiveren van digitale documenten worden besproken: welke infrastructuur en welke instrumenten kunnen gebruikt worden? Hoe kan alles praktisch worden uitgewerkt? Op basis van praktijkvoorbeelden kunnen deelnemers kennismaken met digitale archivering. Er wordt uitgegaan van instellingen met een beperkt budget en met een alledaagse ICT-infrastructuur.

contactgegevens Heemkunde Vlaanderen vzw
Huis De Zwalm, Zoutwerf 5, 2800 Mechelen
tel. 015 20 51 74, consulenten@heemkunde-vlaanderen.be
www.heemkunde-vlaanderen.be

praktische informatie

organisatie Heemkunde Vlaanderen vzw
docent n.t.b.
data periode half april tot half juni 2010
tijd n.t.b.
locatie in iedere provincie
prijs gratis (inclusief infomap en drankje)
aanmelding www.heemkunde-vlaanderen.be
uiterste inschrijvingdatum 7 dagen vooraf
maximum aantal deelnemers 50

13 Museum en publiek

tweedaagse cursus

doelgroep Publieksmedewerkers van kleine en middelgrote musea die op een doelbewuste en actieve manier de publiekswerking van de eigen organisatie willen versterken.

doel De deelnemers leren hoe het museum voor de bezoeker optimaal toegankelijk kan worden gemaakt.

opzet De volgende vragen worden behandeld:

- wat is de plaats van publiekswerking binnen het geheel van de museumwerking
- hoe verloopt communicatie in de context van museumwerking
- waarom gaan mensen naar een museum en wat is het verwachtingspatroon
- welke verschillende doelgroepen zijn er en wat is hun profiel
- hoe wordt de toegankelijkheid van het museum optimaal – zowel fysiek als inhoudelijk
- hoe kan de collectie op een aantrekkelijke wijze worden gepresenteerd
- welke vormen van publieksbegeleiding zijn er
- hoe wordt met educatie het optimale resultaat bereikt?

Uiteindelijk vormen de verschillende onderdelen van de publiekstaak één geheel, en dragen ze in belangrijke mate bij aan het verwezenlijken van de doelstelling van het museum. De cursus vertrekt vanuit een algemeen kader rond de plaats en functie van publiekswerking in musea en focust onder meer concreet op communicatie en educatie voor diverse doelgroepen. Marketing, pr, promotie en omgaan met media komen in deze cursus niet aan bod. Aan de hand van vragen uit de praktijk worden problemen en oplossingen besproken.

Afhankelijk van de vraag van de deelnemers kan aan deze tweedaagse een derde (halve) dag worden gekoppeld met een werkbezoek aan een museum of erfgoedorganisatie waarbij een specifieke publieksgerichte activiteit kritisch wordt bekeken.

praktische informatie

organisatie	Provinciaal Centrum Cultureel Erfgoed
docent	Anne Milkers (museumconsulent, Provincie Limburg)
data	4 en 11 mei 2010
tijd	9.30 – 16.00 uur
locatie	Literair Museum, Bampslaan 35, Hasselt
prijs	45 euro (inclusief syllabus en broodjeslunch)
aanmelding	amilkers@limburg.be
uiterste inschrijvingdatum	23 april 2010
maximum aantal deelnemers	15

14 Omgaan met personen met een auditieve handicap

CURSUS

doelgroep Museummedewerkers die betrokken zijn bij het onthaal en begeleiding van bezoekers, zoals onthaal- en toezichtpersoneel en publieksmedewerkers.

doel Goed kunnen omgaan en inspelen op personen met een beperking vormt een integraal onderdeel van een klantvriendelijk en toegankelijk beleid. Maar in de praktijk blijkt dit vaak geen vanzelfsprekendheid te zijn. Om dit te bewerkstelligen is deze cursus ontwikkeld. Meer bepaald wordt in deze cursus dieper ingegaan op het onthaal en de begeleiding van personen met een auditieve handicap in musea en aanverwante instellingen.

opzet In de cursus leren ervaringsdeskundigen specifieke vaardigheden aan voor de omgang met personen met een auditieve handicap. Hierbij komen aandachtspunten aan bod en wordt een overzicht gegeven van praktische hulpmiddelen. Daarna volgen er enkele praktische oefeningen afgestemd op de museum- en erfgoedpraktijk.

praktische informatie

organisatie	Provincie Vlaams-Brabant i.s.m. Fevlado
docent	n.t.b.
data	25 november 2010
tijd	10.00 - 16.00 uur
locatie	Erfgoedsite Tienen, Grote Markt 4, 3300 Tienen
prijs	15 euro (inclusief documentatiemap en broodjeslunch)
aanmelding	rebecca.schoeters@vlaamsbrabant.be
uiterste inschrijvingdatum	10 november 2010
maximum aantal deelnemers	15

15. Nederlandstalig onthaal in de Brusselse musea - basisniveau

workshop van tien halve dagen

doelgroep Onthaalpersoneel en publieksmedewerkers in Brusselse erfgoedinstellingen (zowel vrijwilligers als vaste medewerkers) met een basiskennis van het Nederlands. Vooraf worden de kandidaat-deelnemers getest op hun kennisniveau. We streven naar een groep deelnemers met een kennisniveau tussen A1.1 en A2.1 (volgens algemeen aanvaarde Europese standaard).

doel Deze vorming is bedoeld voor het onthaalpersoneel en publieksmedewerkers in de Brusselse musea die de bezoekers vlotter willen verwelkomen en begeleiden in het museum. De deelnemers aan deze workshop leren omgaan met bezoekers in de Nederlandse taal. Op die manier leren onthaalmedewerkers en publieksmedewerkers zelfzekerder te communiceren in het Nederlands, ook in moeilijker situaties.

opzet Deze workshop wil de kennis van het Nederlands verhogen via rollenspellen en door het inoefenen van woordenschat en conversaties (sleutelwoorden en -zinnen). De vorming is tegelijk een oefening van moeilijker situaties waarmee onthaalmedewerkers en publieksmedewerkers kunnen worden geconfronteerd.

De deelnemers aan deze cursus hebben al een basiskennis van de Nederlandse taal maar hanteren, voor de start van de cursus, de taal nog niet vlot.

praktische informatie

organisatie	Erfgoedcel van de Vlaamse Gemeenschapscommissie, in samenwerking met het Huis van het Nederlands en de Brusselse Museumraad
data	elke dinsdag vanaf 20 april tot en met 22 juni 2010 (telkens in de voormiddag van 9.00 tot 12.30 uur)
locatie	Wetstraat 23, 1000 Brussel
prijs	100 euro
aanmelding	peggy.voesterzoons@vgc.be
uiterste inschrijvingdatum	1 maart 2010
maximum aantal deelnemers	10

ook op aanvraag! De cursus kan ook op aanvraag worden georganiseerd. Datum en locatie worden in dat geval op maat bepaald. De prijs is afhankelijk van het aantal deelnemers.

16 Conversatietafels Nederlands

workshop van 6 halve dagen (voormiddag)

doelgroep Onthaalpersoneel en publieksmedewerkers in erfgoedinstellingen (zowel vrijwilligers als vaste medewerkers) en culturele huizen in Brussel met een vrij goede kennis van het Nederlands. Vooraf worden de kandidaat-deelnemers getest op hun kennisniveau. We streven naar een groep deelnemers met een kennisniveau hoger dan A2.2 (volgens algemeen aanvaarde Europese standaard).

doel Deze vorming is bedoeld voor onthaalpersoneel en publieksmedewerkers uit erfgoedinstellingen (zowel vrijwilligers als vaste medewerkers) en culturele huizen in Brussel die hun Nederlandse kennis verder willen aanscherpen.
De deelnemers worden ondergedompeld in de Nederlandse taal binnen het kader van conversatietafels.

opzet De conversatietafel stimuleert het Nederlands taalgebruik op een interactieve manier, waarbij een uitdagend cultureel aanbod een extra stimulans biedt.
Deze workshop wil de kennis van het Nederlands op een informele wijze, via gewone gespreksituaties verder oefenen. Voorop staat het plezier om de Nederlandse taal te kunnen spreken in zeer verschillende situaties zodat dit de deelnemers verder helpt op de werkvloer.

praktische informatie

organisatie	Erfgoedcel van de Vlaamse Gemeenschapscommissie, in samenwerking met BruTaal vzw, het Huis van het Nederlands en de Brusselse Museumraad
data	oktober en november 2010
locatie	afhankelijk van het cultureel programma
prijs	65 euro
aanmelding	peggy.voesterzoons@vgc.be / erfgoedbrussel@vgc.be
uiterste inschrijvingdatum	1 september 2010
maximum aantal deelnemers	15

17 Opleiding tot museumgids

CURSUS

doelgroep Iedereen die in professioneel verband of als vrijwilliger wil gidsen in een museum, én die de basisopleiding gids van Toerisme Vlaanderen heeft gevolgd of reeds een erkend gids is (door Toerisme Vlaanderen).

doel Afgestudeerde museumgidsen beschikken na deze opleiding over een inhoudelijk referentiekader (o.a. omtrent musea en erfgoed) en zijn getraind in vaardigheden omtrent het omgaan met en het begeleiden van groepen. De museumgidsen worden opgeleid tot bemiddelaars tussen de erfgoedinstelling, het erfgoed en het publiek.

opzet In 2006 ontwikkelde Toerisme Vlaanderen een vernieuwde opleiding tot gids. Binnen deze opleiding werd de mogelijkheid voorzien voor kandidaat-gidsen om zich te specialiseren tot museumgids. Andere specialisaties zijn toeristisch gids, natuurgids of reisleader.

In het schooljaar 2009-2010 draait het specialisatiejaar museumgids proef bij twee opleidingscentra: CVO Oranjerie in Diest en PCVO Het Perspectief in Gent. Later zullen ook andere opleidingscentra de opleiding aanbieden. In het voorjaar 2010 start bv. PCVO Antwerpen met de opleiding.

Er is een intensief traject aan de museumgidsenopleiding voorafgegaan, opgezet door het Agentschap Kunsten en Erfgoed en verder gezet door FARO i.s.m. de museumconsulenten, docenten van de respectievelijke opleidingscentra en deskundigen uit het veld.

De opleiding telt 200 lessen, integreert evenwichtig zowel theorie als praktijk en bestaat uit 3 modules:

- 'Bestemming museum': deze module belicht de relaties tussen het museum en de maatschappij, het museum en het erfgoed en het museum en het publiek
- 'Specifieke gidsvaardigheden': deze module behandelt interactief rondleiden algemeen en gaat dieper in op vraag- en gesprekstechnieken, werkvormen en diversiteit
- 'Project museumgids': de kandidaat-gidsen ontwikkelen zelf rondleidingen in het kader van hun eindwerk in een museum

Voor meer informatie over de opleiding kunt u terecht bij uw provinciale museumconsulent of bij Hildegarde Van Genechten van FARO (zie contactgegevens achteraan).

praktische informatie

- organisatie** De specialisatie museumgids is een samenwerking tussen Toerisme Vlaanderen, FARO, de provinciale museumconsulenten, Vlaamse Gemeenschapscommissie en de provinciale centra voor volwassenonderwijs.
- locatie** De specialisatie wordt in het schooljaar 2009-2010 georganiseerd door CVO De Oranjerie in Diest (www.deoranjerie.be), PCVO Het Perspectief in Gent (www.pcvo-gent.net), en PCVO Antwerpen (www.pcvoa.be).

18 Omgaan met de pers

werkwinkel

doelgroep Lokale musea, lokale archief- en documentatiecentra, heemkundige kringen en individueel geïnteresseerden.

doel Hoe als lokale erfgoedvereniging een vlotte en vruchtbare relatie opbouwen met de pers?

opzet Als lokale erfgoedvereniging wil je graag aandacht van de pers voor je activiteiten of je collectie. Maar de interesse wekken van journalisten en persorganen is niet zo eenvoudig. Hoe doe je dat het best? Hoe bouw je een duurzame relatie op met de pers? Wanneer heeft een bericht nieuwswaarde? Wat wil je zeggen aan wie? Welke media benaderen? Hoe je boodschap verpakken? Hoe schrijf je een goede ersmededeling? Hoe organiseer je een succesvolle persconferentie? Hoe onderhoud je persoonlijke contacten met journalisten?
De theorie wordt ook op een interactieve manier in de praktijk toegepast.

contactgegevens Heemkunde Vlaanderen vzw
Huis De Zwalm, Zoutwerf 5, 2800 Mechelen
tel. 015 20 51 74, consulenten@heemkunde-vlaanderen.be
www.heemkunde-vlaanderen.be

praktische informatie

organisatie Heemkunde Vlaanderen vzw i.s.m. Erfgoeddag
docent Roel Daenen
data 16 februari 2010
tijd 19.30 – 21.30 uur (mogelijkheid bezoek 't Heemhuisje vanaf 19.00 uur)
locatie 't Heemhuisje, Schoolstraat 9, 2980 Zoersel
prijs gratis (inclusief infomap en drankje)
aanmelding www.heemkunde-vlaanderen.be
uiterste inschrijvingdatum 9 februari 2010
maximum aantal deelnemers 50

organisatie Heemkunde Vlaanderen vzw i.s.m. Erfgoeddag
docent Roel Daenen
data 23 februari 2010
tijd 19.30 – 21.30 uur (mogelijkheid bezoek Heemkundig museum vanaf 19.00 uur)
locatie Cultuurcomplex De Poort, Markt 27, 9230 Wetteren
prijs gratis (inclusief infomap en drankje)
aanmelding www.heemkunde-vlaanderen.be
uiterste inschrijvingdatum 16 februari 2010
maximum aantal deelnemers 50

organisatie Heemkunde Vlaanderen vzw i.s.m. Erfgoeddag
docent Roel Daenen
data 4 maart 2010
tijd 19.30 – 21.30 uur
locatie Herberg Au Damier, Stationsplein 13, 8800 Roeselare
prijs gratis (inclusief infomap en drankje)
aanmelding www.heemkunde-vlaanderen.be
uiterste inschrijvingdatum 26 februari 2010
maximum aantal deelnemers 50

organisatie Heemkunde Vlaanderen vzw i.s.m. Erfgoeddag
docent Roel Daenen
data 11 maart 2010
tijd 19.30 – 21.30 uur
locatie Abdij van Averbode, zaal Antwerpen, Abdijstraat1, 3271 Averbode
prijs gratis (inclusief infomap en drankje)
aanmelding www.heemkunde-vlaanderen.be
uiterste inschrijvingdatum 1 maart 2010
maximum aantal deelnemers 50

organisatie Heemkunde Vlaanderen vzw i.s.m. Erfgoeddag
docent Roel Daenen
data 16 maart 2010
tijd 19.30 – 21.30 uur
locatie Bezoekerscentrum De Lieteberg, Zuurbroekstraat 16, 3690 Zutendaal
prijs gratis (inclusief infomap en drankje)
aanmelding www.heemkunde-vlaanderen.be
uiterste inschrijvingdatum 9 maart 2010
maximum aantal deelnemers 50

19 Erfgoededucatie

drie cursusavonden

doelgroep Lokale musea, lokale archief- en documentatiecentra, heemkundige kringen en individueel geïnteresseerden.

doel Op een laagdrempelige manier lokale erfgoedmedewerkers inleiden in erfgoededucatie voor de lagere scholen.

opzet Hoe maak je je lokale erfgoedcollectie aantrekkelijk voor de lagere scholen? Waarmee moet je rekening houden bij het ontwikkelen van een uitdagend en aantrekkelijk aanbod voor kinderen uit de lagere school? Welke verschillende stadia in de ontwikkeling van een kind zijn hierbij belangrijk? Met welke didactische principes moet ik rekening houden? Hoe kan ik inspelen op wat de kinderen op school leren? Hoe leren kinderen in een erfgoedomgeving? Hoe ga je praktisch te werk? Verspreid over drie cursusavonden word je ingewijd in deze materie.

contactgegevens Heemkunde Vlaanderen vzw
Huis De Zwalm, Zoutwerf 5, 2800 Mechelen
tel. 015 20 51 74, consulenten@heemkunde-vlaanderen.be
www.heemkunde-vlaanderen.be

praktische informatie

organisatie Heemkunde Vlaanderen vzw
docent n.t.b.
data najaar 2010
tijd 19.00 – 21.30 uur
locatie In de provincie Limburg (in 2011 in andere provincies)
prijs gratis (inclusief infomap en drankje)
aanmelding www.heemkunde-vlaanderen.be
uiterste inschrijvingdatum 7 dagen vooraf
maximum aantal deelnemers 50

20 Onderzoek naar collecties

tweedaagse cursus

doelgroep Niet-academisch geschoolde museummedewerkers zoals samenstellers van tentoonstellingen, collectiebeheerders, registratoren, restauratoren, behoudsmedewerkers, educatieve medewerkers, bestuursleden van kleine en middelgrote musea, conservatoren.

doel Het verrichten van onderzoek naar de collectie is een van de taken van een museum zoals die zijn verwoord in de ICOM-definitie en het is tevens een van de basiseisen voor een museumerkenning binnen het Cultureel-erfgoeddecreet. Nu gebeurt het verrichten van onderzoek naar de collectie vooral in musea met een academisch opgeleide staf, maar ook musea zonder academisch geschoolde medewerkers (zowel betaalde krachten als vrijwilligers) zouden op de hoogte moeten zijn van het (laten) verrichten van onderzoek. Om dit te bewerkstelligen is deze cursus ontwikkeld.

opzet De cursus handelt over:

- methoden en technieken
- het verzamelen van gegevens over objecten
- de geschiedenis van de collectie
- onderzoek als basis van collectiebeleid (objectgericht)
- onderzoek als basis voor presentatiebeleid (thematisch gericht)

De eerste dag gaat over methoden en technieken en bronnenkritiek. Aan de deelnemers wordt gevraagd om primair en secundair bronnenmateriaal te verzamelen en te bespreken aan de hand van objecten of deelcollecties uit het eigen museum. De tweede dag maken de deelnemers kennis met diverse soorten van onderzoek en leren zij aan de hand van de eigen collecties onderzoeksvragen te formuleren. Bij de cursus hoort de syllabus 'Onderzoek', uitgegeven door het LCM (Landelijk Contact Museumconsulenten, Nederland).

praktische informatie

organisatie	Provincie Vlaams-Brabant
docent	Rebecca Schoeters (museumconsulent, Provincie Vlaams-Brabant)
data	4 en 18 oktober 2010
tijd	9.30 - 16.30 uur
locatie	n.t.b.
prijs	45 euro (inclusief syllabus en broodjeslunch)
aanmelding	rebecca.schoeters@vlaamsbrabant.be
uiterste inschrijvingdatum	24 september 2010
maximum aantal deelnemers	15

21 Streektalen en dialecten

thema-avond met debat

doelgroep Lokale musea, lokale archief- en documentatiecentra, heemkundige kringen en individueel geïnteresseerden.

doel De impact van het regionale, nationale en Europese beleid op lokale dialecten en streektalen bestuderen.

opzet Taalvariatie is een te koesteren rijkdom, daar zijn de meesten het over eens, maar er stellen zich meteen verschillende vragen. Moeten dialecten wel de officiële status van streektaal krijgen? Zijn dialect(groep)en ook talen? Wie mag dat bepalen en op basis waarvan? En welke internationale werk-instrumenten bestaan er om de dreigende verschraling aan taaldiversiteit tegen te gaan? Germanist Rob Belemans, die sinds vele jaren betrokken is bij het wetenschappelijk onderzoek van taalvariatie en de brede erfgoedwerking errond in Vlaanderen en Nederland, tracht vanuit zijn eigen ervaring en onderzoek een antwoord te formuleren op al deze vragen. In het tweede deel van de avond gaat hij in debat met enkele andere specialisten en ervaringsdeskundigen, en uiteraard ook met het publiek. Avond met muzikale omlijsting in de streektaal.

contactgegevens Heemkunde Vlaanderen vzw
Huis De Zwalm, Zoutwerf 5, 2800 Mechelen
tel. 015 20 51 74, consulenten@heemkunde-vlaanderen.be
www.heemkunde-vlaanderen.be

praktische informatie

organisatie Heemkunde Vlaanderen vzw i.s.m. Variaties vzw
docent Rob Belemans
data 21 januari 2010
tijd 19.00 – 21.30 uur
locatie Zaal Den Aria (Hopmuseum), Gasthuisstraat 71, 8970 Poperinge
prijs gratis
aanmelding www.heemkunde-vlaanderen.be
uiterste inschrijvingdatum 14 januari 2010
maximum aantal deelnemers 100

organisatie Heemkunde Vlaanderen vzw i.s.m. Variaties vzw
docent Rob Belemans
data 28 januari 2010
tijd 19.00 – 21.30 uur
locatie Vlaams-Brabant
prijs gratis
aanmelding www.heemkunde-vlaanderen.be
uiterste inschrijvingdatum 21 januari 2010
maximum aantal deelnemers 100

organisatie Heemkunde Vlaanderen vzw i.s.m. Variaties vzw
docent Rob Belemans
data 25 januari 2010
tijd 19.00 – 21.30 uur
locatie Cultuurhuis Leliëndaal, Leibeekstraat 2, 2811 Hombeek
prijs gratis
aanmelding www.heemkunde-vlaanderen.be
uiterste inschrijvingdatum n.t.b.
maximum aantal deelnemers 100

22 Paleografie

drie cursusavonden

doelgroep lokale musea, lokale archief- en documentatiecentra, heemkundige kringen en individueel geïnteresseerden

doel Lokale erfgoedhouders wegwijs maken in paleografie om vlotter te kunnen werken met archiefstukken.

opzet Om archiefstukken te inventariseren en te ontsluiten moet je het stuk vlot kunnen lezen. Dit is niet altijd eenvoudig als het om een handgeschreven tekst gaat van tweehonderd jaar oud. In de vormingsreeks paleografie leer je geschriften herkennen, afkortingen ontcijferen en een goede transcriptie maken. De focus ligt op geschriften van de zestiende tot de negentiende eeuw. Je gaat aan de slag met archiefstukken uit Berlare en je leert heel praktisch de geheimen van handgeschreven documenten te ontrafelen.

contactgegevens Heemkunde Vlaanderen vzw
Huis De Zwalm, Zoutwerf 5, 2800 Mechelen
tel. 015 20 51 74, consulenten@heemkunde-vlaanderen.be
www.heemkunde-vlaanderen.be

praktische informatie

organisatie Heemkunde Vlaanderen vzw
docent n.t.b.
data mei 2010
tijd n.t.b.
locatie Heemkundige Kring Berlare, Oost-Vlaanderen
prijs gratis (inclusief infomap en drankje)
aanmelding www.heemkunde-vlaanderen.be
uiterste inschrijvingdatum 7 dagen vooraf
maximum aantal deelnemers 50

23 Hoe schrijf ik een historische tekst?

vier cursusavonden

doelgroep lokale musea, lokale archief- en documentatiecentra, heemkundige kringen en individueel geïnteresseerden

doel Hoe schrijf je als niet-historicus een deftig leesbaar historisch artikel?

opzet Hoe zoek en definieer je een interessant onderzoeksonderwerp? Hoe zoek je informatie in literatuur, archieven en andere bronnen? Hoe formuleer je je onderzoeksresultaten in een interessant geschreven artikel? Waar zoek je illustratiemateriaal? Mag je alles publiceren? Welke publicatiemogelijkheden zijn er? Dit alles wordt stap voor stap door ervaren lesgevers uit de doeken gedaan.

contactgegevens Heemkunde Vlaanderen vzw
Huis De Zwalm, Zoutwerf 5, 2800 Mechelen
tel. 015 20 51 74, consulenten@heemkunde-vlaanderen.be
www.heemkunde-vlaanderen.be

praktische informatie

organisatie Heemkunde Vlaanderen vzw
docent n.t.b.
data najaar 2010
tijd 19.00 – 21.30 uur
locatie In de provincies Oost-Vlaanderen en West-Vlaanderen (in 2011 in andere provincies)
prijs gratis (inclusief infomap en drankje)
aanmelding www.heemkunde-vlaanderen.be
uiterste inschrijvingsdatum 7 dagen vooraf
maximum aantal deelnemers 50

24 Deskundigheidsbevordering in het determineren van historische fotografische procédés

zevendaaigse cursus

doelgroep Museummedewerkers, archivariissen, conservatoren, restauratoren, studenten, private verzamelaars die in aanraking komen met fotoverzamelingen.

doel De deelnemers leren de verschillende historische fotografische procédés determineren. De kennis van deze procédés is belangrijk met het oog op onderzoek, registratie, datering, preventieve conservering en restauratie van fotobeelden.

opzet Tijdens de cursus komen theorie en praktijk evenredig aan bod. De cursus start met een overzicht van de basisbegrippen en determineermethoden. Daarna bestuderen de deelnemers de verschillende fotohistorische procédés aan de hand van concrete voorbeelden. De docent gaat ook in op de conservering van fotografische materiaal.

praktische informatie

organisatie	Fotomuseum Provincie Antwerpen, Nederlands FotoMuseum en Prentenkabinet Universiteitsbibliotheek Leiden
docent	Herman Maes (hoofdrestaurator afdeling Conservatie en Restauratie, Nederlands FotoMuseum)
data	23, 30 september, 7, 14, 21 en 28 oktober en 4 november 2010
tijd	10.30 – 16.30 uur
locatie	FotoMuseum Provincie Antwerpen, Waalse Kaai 47, 2000 Antwerpen
prijs	650 euro (bij annulatie wordt het inschrijvingsgeld terug betaald tot 1 maand voor aanvang van de cursus)
aanmelding	rebekka.wauters@fotografie.provant.be
uiterste inschrijvingdatum	22 augustus 2010
maximum aantal deelnemers	12

25 Insecten en insectenbestrijding in museumcollecties

seminarie

doelgroep Behoudsmedewerkers, collectie- en depotbeheerders en restaurateurs. Bijzondere doelgroep: beheerders van natuurhistorische verzamelingen en gemengde heem- en volkskundige collecties.

doel Insecten in museumcollecties: hoe vermijdt u ze en hoe bestrijdt u ze? De deelnemers leren hoe men aangetaste objecten insectenvrij kan maken door de objecten zuurstofvrij verpakt op te bergen.

opzet In dit seminarie krijgen de deelnemers een theoretische inleiding, maar wordt vooral gefocust op de praktijktoepassing. Praktijktoepassing op objecten ter plaatse behoort tot de mogelijkheden.

praktische informatie

organisatie FARO. Vlaams steunpunt voor cultureel erfgoed

docent Leon Smets (consulent behoud en beheer, FARO. Vlaams steunpunt voor cultureel erfgoed)
i.s.m. de provinciale museumconsulent

prijs de organiserende instelling betaalt 250 euro voor het totaalpakket (inclusief syllabus)

data en locatie worden op maat bepaald door de docent in overleg met de organiserende instelling

maximum aantal deelnemers 15 per sessie

meer informatie Leon Smets (consulent behoud en beheer, FARO. Vlaams steunpunt voor cultureel erfgoed),
leon.smets@faronet.be, tel. 02 213 10 70

26 Schimmels en insecten in papieren erfgoedcollecties

workshop

doelgroep Behoudsmedewerkers, collectie- en magazijnbeheerders van archiefinstellingen, documentatiecentra en bewaarbibliotheken (uitgezonderd museummedewerkers).

doel Inzicht creëren in de mogelijkheden van aanpak van schimmels en insecten in archief-, documentatie-, en bibliotheekcollecties. De deelnemers leren hoe aantasting van archieven, boeken, tekeningen, manuscripten... kan worden voorkomen en hoe men aangetaste stukken het beste behandelt.

opzet In het eerste deel van de workshop wordt een beeld geschetst van schimmels en insecten die men kan aantreffen in papieren erfgoedcollecties en hoe dergelijke aantasting kan worden voorkomen. Vervolgens komen verschillende methoden om aangetaste stukken te behandelen aan bod. In het tweede deel brengen de deelnemers een bezoek aan een archiefmagazijn en wordt er getoond hoe men schimmels en insecten in de praktijk opspoort en identificeert. Aansluitend kan de organiserende instelling aangetaste stukken aan de docent voorleggen.

praktische informatie

organisatie FARO. Vlaams steunpunt voor cultureel erfgoed

docent Leon Smets (consulent behoud en beheer, FARO. Vlaams steunpunt voor cultureel erfgoed)

prijs de organiserende instelling betaalt 250 euro voor het totaalpakket (inclusief syllabus)

data en locatie worden op maat bepaald door de docent in overleg met de organiserende instelling

maximum aantal deelnemers maximum aantal deelnemers: 15 per sessie

meer informatie Leon Smets (consulent behoud en beheer, FARO. Vlaams steunpunt voor cultureel erfgoed), leon.smets@faronet.be, tel. 02 213 10 70

27 Trainingssessies op maat voor musea in Oost-Vlaanderen

workshops

Musea in Oost-Vlaanderen die een specifieke vorming willen volgen die niet in deze brochure aan bod komt, kunnen het museumconsulentschap contacteren voor een trainingssessie op maat van hun museum. Datum, tijdstip, duur, locatie en het aantal deelnemers worden op maat bepaald in overleg met de organiserende instelling.

Mogelijke trainingssessies zijn:

- Hoe maakt u een beleidsplan op: hoe begint u aan de opmaak ervan, hoe gaat u verder te werk?
- Interpreteren van klimaatgegevens: de klimaatgegevens bekijken, analyseren en interpreteren, een actieplan opstellen op basis van deze meetgegevens.
- Schoonmaken in musea: waar letten we op? Het schoonmaken in musea maakt integraal deel uit van een goed behoud. Op welke dingen moet het onderhoudspersoneel letten in musea? Wat mag en wat mag niet?
- Depotwerking: hoe kan ik mijn depot optimaal inrichten? Welke selectiecriteria hanteren? Wat verzamelen?
- Gebruik ADLiB/registratie in het museum: wat kunnen de verschillende museummedewerkers aanvangen met de geregistreerde informatie?

doelgroep Musea in de provincie Oost-Vlaanderen en hun medewerkers.

doel Uitwisseling van informatie en ervaring op het vlak van specifieke aspecten van museumwerking (gebruik van klimaatgegevens, gebruik van geregistreerde informatie, depot...).

opzet Een actieplan opstellen voor het museum op basis van concrete vragen.

meer informatie Anneke Lippens (museumconsulent Oost-Vlaanderen), anneke.lippens@oost-vlaanderen.be,
tel. 09 267 72 52
Mieke Van Doorselaer (museumconsulent Oost-Vlaanderen), mieke.van.doorselaer@oost-vlaanderen.be,
tel. 09 267 72 85

28 Nederlandstalig onthaal in de Brusselse musea

Alle informatie over deze workshop vindt u op p.23.

Deze workshop kan eveneens op aanvraag worden georganiseerd.

29 Omgaan met personen met een visuele handicap

CURSUS

doelgroep (Museum)medewerkers die betrokken zijn bij het onthaal en de begeleiding van bezoekers, zoals onthaal- en toezichtpersoneel en publieksmedewerkers.

doel Goed kunnen omgaan en inspelen op personen met een beperking vormt een integraal onderdeel van een klantvriendelijk en toegankelijk beleid. Maar in de praktijk blijkt dit vaak geen vanzelfsprekendheid te zijn. Om dit te bewerkstelligen is deze cursus ontwikkeld. Meer bepaald wordt in deze cursus dieper ingegaan op het onthaal en de begeleiding van personen met een visuele handicap in musea en aanverwante instellingen.

opzet In de cursus leren ervaringsdeskundigen specifieke vaardigheden aan voor de omgang met personen met een visuele handicap. Hierbij komen aandachtspunten aan bod en wordt een overzicht gegeven van praktische hulpmiddelen. Ook de methodiek van verbale beschrijving zal uitvoerig worden toegelicht worden. Daarna volgen er enkele praktische oefeningen afgestemd op de museum- en erfgoedpraktijk.

praktische informatie

organisatie Provincie Vlaams-Brabant i.s.m. Blindenzorg Licht en Liefde

prijs 15 euro (inclusief documentatiemap en broodjeslunch)

data en locatie worden op maat bepaald door de docent in overleg met de de organiserende instelling of in afstemming met geïnteresseerde individuele deelnemers

aantal deelnemers aantal deelnemers: minimum 8 (bij individuele inschrijvingen) - maximum 15

meer informatie Rebecca Schoeters (museumconsulent provincie Vlaams-Brabant),
rebecca.schoeters@vlaamsbrabant.be of tel. 016 26 76 19

Infodagen

Provinciale themadagen Open Monumentendag

- doelgroep** De organisatoren van de Open Monumentendagen, lokale comités OMD, geschied- en heemkringen, gidsen, gemeentelijke ambtenaren.
- doel** Inhoudelijke en praktische informatie omtrent de organisatie van de editie Open Monumentendag 2010 rond het thema 'de vier elementen'.
- opzet** Tijdens de provinciale ontmoetingsdagen krijgen de deelnemers context en duiding bij het thema 'de vier elementen', worden ze geïnformeerd over de praktische aanpak van OMD 2010, en worden voorbeelden van ontsluiting van monumenten ter inspiratie getoond. De mogelijkheid bestaat om in kleinere groepen voorbeelden van ontsluiting op locatie te bezoeken.
- praktische informatie** De themadagen worden in het vroege voorjaar van 2010 in elke provincie in Vlaanderen georganiseerd. Concrete informatie over de data en locaties volgt.
- meer informatie** Coördinatiecentrum Open Monumentendag Vlaanderen, Erfgoedhuis Den Wolsack, Oude Beurs 27, 2000 Antwerpen, tel. 03 212 29 55, info@openmonumenten.be, www.openmonumenten.be

Meer vormingsinitiatieven

Nood aan meer of andere vorming? Wij zijn uiteraard niet de enigen die dergelijke activiteiten organiseren. Binnen de culturele wereld bruist het van de initiatieven die zeker ook voor uw erfgoedorganisatie zinvol kunnen zijn. Daarom vinden we het belangrijk te verwijzen naar onderstaande organisaties die net zo goed opleidingen en bijscholingen programmeren. Het loont zeker de moeite geregeld een kijkje te nemen op deze websites.

Belgische Vereniging voor Documentatie (ABD-BVD)

www.abd-bvd.be

Archeologie, monumenten en landschapszorg in Vlaanderen

www.onroenderfgoed.be

Bibliotheekschool Gent

www.vspw.be/opleidingen/bibliotheekschool (is ook opgenomen op de website vvb, samen met aanbod in andere provincies)

Bouwhistorie.be

www.bouwhistorie.be

CANON – Cultuurcel departement Onderwijs

www.canoncultuurcel.be

LOCUS

www.locusnet.be

CultuurNet Vlaanderen

www.cultuurnet.be

Demos vzw, kenniscentrum voor participatie en democratie
www.demos.be

Heemkunde Vlaanderen vzw
www.heemkunde-vlaanderen.be
www.helpdesklokaalerfgoed.be

Volkskunde Vlaanderen vzw
www.volkskunde-vlaanderen.be

Kennisknooppunt interculturaliseren
www.interculturaliseren.be

Koninklijk Instituut voor het Kunstpatrimonium
www.kikirpa.be

Foorum voor Erfgoedverenigingen vzw
www.forumerfgoedverenigingen.be

SoCius - Steunpunt voor sociaal-cultureel volwassenenwerk vzw
www.socius.be

Vlaamse Museumvereniging (VMV)
www.museumvereniging.be

Vlaamse Vereniging voor Archief-, Bibliotheek- en Documentatiewezenen (VVBAD)
www.vvbad.be

Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG)
www.vvsg.be

Escala – opleidingscentrum
www.escala.be

Lasso – Brussels netwerk kunsteducatie & publieksbemiddeling
www.lasso.be

Magda – Cultuureducatief
netwerk in Leuven en Vlaams-Brabant
www.magdanet.be

Erfgoedcellen
www.erfgoedcellen.be

Landelijke expertisecentra:

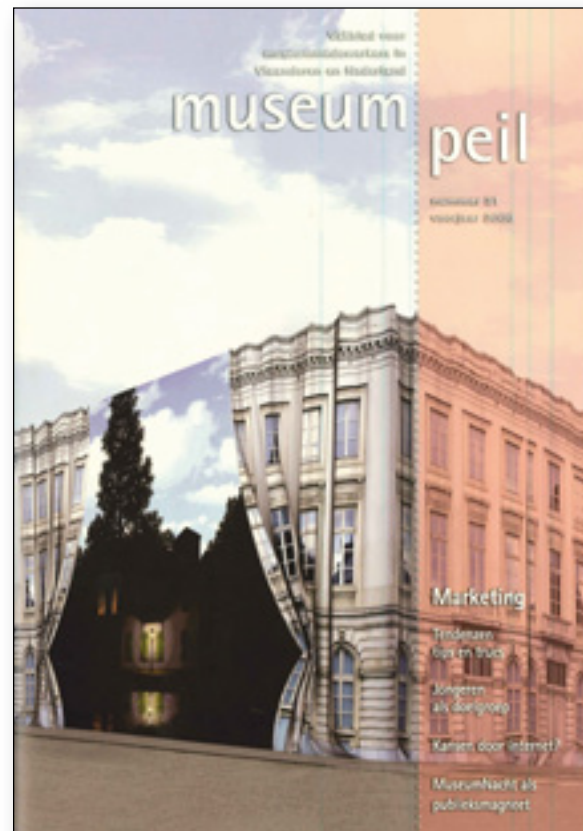
- Centrum religieuze Kunst en Cultuur - expertise religieus erfgoed
www.crkc.be
- Centrum Agrarische Geschiedenis – expertise agrarisch erfgoed
www.cagnet.be
- Tapis plein – actieve erfgoedparticipatie
www.tapisplein.be
- Het Firmament - figurentheatererfgoed
www.hetfirmament.be

En natuurlijk is er de website van FARO. Vlaams steunpunt voor cultureel erfgoed, uw informatiesite over het erfgoedgebouwen in Vlaanderen waarop u steeds de meest actuele gegevens vindt over het vormingsaanbod: www.faronet.be.

museumpeil

vakblad voor museummedewerkers in Vlaanderen en Nederland

Alle musea in Vlaanderen en Nederland ontvangen twee keer per jaar een gratis exemplaar van museumpeil, het vakblad voor museummedewerkers. Andere geïnteresseerden kunnen een jaarabonnement nemen voor 12 euro of losse nummers aankopen aan 7 euro/nummer (excl. verzendingskosten).

Contactgegevens

Provinciale museumconsulenten

museumconsulent Antwerpen

Erfgoed

Provincie Antwerpen - Dienst Erfgoed
Koningin Elisabethlei 22, 2018 Antwerpen
tel. 03 240 64 28
fax 03 240 64 75
erfgoed@admin.provant.be
www.provant.be/vrije_tijd/cultuur

museumconsulent Limburg

Anne Milkers
Provinciaal Centrum voor Cultureel Erfgoed
(PCCE)
Willekensmolenstraat 140, 3500 Hasselt
tel. 011 23 75 80
fax 011 23 75 85
amilkers@limburg.be
www.limburg.be/pcce

museumconsulenten Oost-Vlaanderen

Provincie Oost-Vlaanderen, Directie Cultuur,
Transversale cel Cultuur
W. Wilsonplein 2, 9000 Gent
www.oost-vlaanderen.be/public/cultuur_vrijetijd/
cultuur/musea/consulentschap/index.cfm

Anneke Lippens
tel. 09 267 72 52 - gsm 0496 59 76 93
fax 09 267 72 99
anneke.lippens@oost-vlaanderen.be

Mieke Van Doorselaer
tel. 09 267 72 85 - gsm 0494 85 47 23
fax 09 267 72 99
mieke.van.doorselaer@oost-vlaanderen.be

museumconsulent Vlaams-Brabant

Rebecca Schoeters
Provincie Vlaams-Brabant – Dienst Cultuur
Provincieplein 1, 3010 Leuven
tel. 016 26 76 19
fax 016 26 76 35
rebecca.schoeters@vlaamsbrabant.be
www.vlaamsbrabant.be/vrije-tijd-cultuur

museumconsulent West-Vlaanderen

Carmen Henckens
Dienst Cultuur – Provinciehuis Boeverbos
Koning Leopold III-laan 41, 8200
Sint-Andries-Brugge
tel. 050 40 34 44
fax 050 40 31 05
carmen.henckens@west-vlaanderen.be
www.west-vlaanderen.be/erfgoed

Vlaamse Gemeenschapscommissie

coördinator musea Brussel

Peggy Voesterzoons

Vlaamse Gemeenschapscommissie

Algemene directie Cultuur, Jeugd en Sport

Saintelettesquare 17, 1000 Brussel

tel. 02 208 02 94

fax 02 208 02 89

peggy.voesterzoons@vgc.be

www.vgc.be

FARO. Vlaams steunpunt voor cultureel erfgoed

Priemstraat 51, 1000 Brussel

tel. 02 213 10 60

fax 02 213 10 99

info@faronet.be

www.faronet.be

Terminologie

We zetten hier nog even op een rijtje wat wij onder alle vernoemde opleidingsvormen verstaan:

- cursus** Bij een cursus gaat het letterlijk om kennisoverdracht. De deelnemers mogen zich verwachten aan een bepaald leerpakket of leerstof. Meestal wordt een syllabus aangeboden zodat ze achteraf de opgedane kennis gemakkelijk kunnen opfrissen.
- seminarie** Een seminarie focust op één duidelijk afgelijnd onderwerp dat in diverse deelaspecten wordt behandeld. Een mix van werkvormen (en dus een mengeling van theorie en praktijk) is mogelijk, met al of niet actieve inbreng van de deelnemers.
- studiedag** Gedurende één dag worden voordrachten geprogrammeerd rond een bepaald onderwerp dat in verschillende onderdelen wordt opgedeeld. De deelnemers zijn toehoorders, maar worden wel gestimuleerd tot het stellen van vragen.
- symposium** Deze vorm omvat een wetenschappelijke benadering van een onderwerp. Eigenlijk is een symposium de meer wetenschappelijke of theoretische versie van een studiedag. Verschillende sprekers lichten hun visie, theorie of ervaringen toe. Deelaspecten van het thema kunnen eventueel uitgediept worden in werk- of discussiegroepen.
- werkbezoek** Een één- of meerdaags bezoek van een groep aan een bepaalde organisatie, site of case in functie van een bepaalde doelstelling. Ontmoeting, discussie en het uitwisselen van ervaringen staan hierbij centraal.
- workshop** De nadruk ligt hier op de toepassing van de theorie. Zelf oefenen en zelf doen is hier meestal de boodschap. Dit kan gaan van algemene vaardigheden tot vakspecialistische praktijken.

Aanmeldingsformulier

vormingsaanbod

Aanmelden kan via de vermelde e-mailadressen, webadressen of telefoonnummers bij de activiteiten.
Of u kunt onderstaand formulier versturen naar de verantwoordelijke (organisatie) van het initiatief.
Alle contactgegevens vindt u op p. 48 en 49.

Als u aan meerdere opleidingsinitiatieven wil deelnemen, kopieer dan eerst dit blanco formulier.
Gebruik telkens één formulier per cursus en één formulier per persoon.

contactgegevens

naam

voornaam

organisatie

functie

adres

postcode en plaats

telefoon

fax

e-mail

facturatiegegevens (indien verschillend)

adres

contactpersoon

postcode en plaats

telefoon

e-mail

meldt zich aan voor het volgende vormingsinitiatief

activiteit

nummer

datum

plaats

handtekening

datum

Indien bij de inschrijvingen blijkt dat de helft van het maximum aantal deelnemers niet is bereikt, gaat de cursus niet door. In dat geval wordt u hiervan tijdig verwittigd.

Kalender 2010

Datum	Titel	Locatie	Pagina
21 januari	Streektafen en dialecten	Poperinge	34
25 januari	Streektafen en dialecten	Hombeek	34
28 januari	Streektafen en dialecten	Brussel	34
2 februari	Starten met SPECTRUM	Gent	7
11 februari	Beheer van funerair erfgoed	Genk	12
13 en 20 februari	Conserveren van historische glasnegatieven	Antwerpen	14
16 februari	Omgaan met de pers	Zoersel	27
23 februari	Omgaan met de pers	Wetteren	28
23 februari en 2 maart	Registratie en documentatie	Antwerpen	18
25 februari	Toepassen en gebruik van registratieprogramma ADLiB – beginners	Gent	15
2 maart	Toepassen en gebruik van registratieprogramma ADLiB – gevorderden	Gent	16
4 maart	Omgaan met de pers	Roeselare	28
9 maart	Starten met SPECTRUM	Brussel	8

Datum	Titel	Locatie	Pagina
11 maart	Omgaan met de pers	Averbode	28
16 maart	Omgaan met de pers	Zutendaal	29
22 maart	Ons geheugen overspoeld!	Brussel	10
25 maart	Starten met SPECTRUM	Brugge	8
30 maart	Starten met SPECTRUM	Limburg (n.t.b.)	8
Periode half april tot half juni	Digitaliseren en digitaal archiveren	In elke provincie	19
20 april t.e.m. 22 juni (elke dinsdag)	Nederlandstalig onthaal in de Brusselse musea – basisniveau	Brussel	41
4 en 11 mei	Museum en publiek	Hasselt	20
28 mei	Behoud en beheerte van theaterpoppen	Gent	13
mei (n.t.b.)	Paleografie	Berlare	35
14 en 21 juni	Registratie en documentatie	Gent	18
9 september	Determineren van historische fotografische procedés	Antwerpen	37
16 september	Toepassen en gebruik van registratiepro- gramma ADLiB – beginners	Gent	15
21 september	Toepassen en gebruik van registratiepro- gramma ADLiB – gevorderden	Gent	16

Datum	Titel	Locatie	Pagina
23 en 30 september	Strategisch beleid en erfgoedbeheer	Brugge	6
4 en 18 oktober	Onderzoek naar collecties	Vlaams-Brabant	32
oktober en november (n.t.b.)	Conversatietafels Nederlands	Brussel	24
25 november	Toepassen en gebruik van registratieprogramma ADLiB – beginners	Gent	15
25 november	Omgaan met personen met een auditieve handicap	Tienen	22
29 november, 6 en 13 december	Behoud en beheer voor musea	Oost-Vlaanderen (n.t.b.)	9
najaar (n.t.b.)	Basisvorming archiefbeheer	n.t.b.	11
najaar (n.t.b.)	Erfgoededucatie	Limburg (n.t.b.)	30
najaar (n.t.b.)	Hoe schrijf ik een historische tekst?	Oost- en West-Vlaanderen (n.t.b.)	36
op aanvraag	Insecten en insectenbestrijding		38
op aanvraag	Schimmels en insecten in papieren erfgoedcollecties		39
op aanvraag	Trainingssessies op maat voor musea in Oost-Vlaanderen		40
op aanvraag	Nederlandstalig onthaal in de Brusselse musea		41
op aanvraag	Omgaan met personen met een visuele handicap		42

colofon

Deze brochure bundelt het vormingsaanbod van de consultants van de provincies Antwerpen, Limburg, Oost-Vlaanderen, Vlaams-Brabant, West-Vlaanderen, van de Vlaamse Gemeenschapscommissie en van FARO. Vlaams steunpunt voor cultureel erfgoed.

coördinatie Carmen Henckens
vormgeving Grafische dienst, provincie West-Vlaanderen
fotografie Musea Brugge

U vindt alle informatie over dit vormingsaanbod eveneens via www.faronet.be, de website van elke provincie en de website van de Erfgoedcel van de Vlaamse Gemeenschapscommissie.

